

CADA FIGURA VOLVEU Ó BELÉN DE BEGONTE

O belén de Begonte xa é un referente nestas datas non só para a vila e concello deste nome e para a comarca chairega, senón tamén para toda Galicia, e mesmo resulta coñecido en terras próximas doutras comunidades autónomas.

Un ano máis puiden comprobar con grata satisfacción que cada figura, cada edificación, cada estrela, cada nube e cada anaco de paisaxe segue no seu sitio, formando todo un conxunto harmónico coma en anos pasados. É certo tamén que cada ano se introduce algunha novidade que non é cuestión de describir por separado, senón de vivilas no contexto.

Preguntárase alguén: —¿E por que non había de estar cada cousa no seu sitio coa pericia que dan tantos anos de experiencia?

Pois por razóns que quizabes non sexan de dominio público, pero que a min me fixeron abeirar temores de que puidese fallar este ano algunha das figuras principais.

Gocei, sen merecelo, de información privilegiada, e de fonte fidedigna, dalgúns acontecementos, cando menos desconcertantes, que se produciron o ano pasado á hora de poñerse a desmontar, recoller e embalar as pezas os esforzados mantedores do belén.

Parece ser que no momento de botarlle a man a unha ovelliña escoitouselle dicir con voz moi feble, pero clara: —Tratádeme con moito coidadiño, que teño quebrada a pata esquerda de diante.

Nos ollos de tódolos adultos presentes houbo estupor. Mais non así nos dos dous nenos; porque os nenos ben saben que as cousas falan, porque eles falan con elas. Ademais, ámbolos dous estaban convencidos de que o Varela non se limita a dar movemento ás figuras, senón que, por ser un artimañas, tamén lles insufla unha especie de vida pequeniña. Por algo xa un dos nenos observara como nun abrir e cerrar de ollos un anxo voara para situarse xustifiño a carón dunha lavandeira velliña que sofre de mareos e podía caer no río ó inclinarse.

Unha veciña que acababa de facer un cursiño de xeriatría, foi á casa e volveu con algodón, gasas, esparadrapo e superglú. Arranxoulle a patiaña á ovella, meteuna nunha caixa a ela soa e esta adormeceu ata a primavera.

XOSÉ MANUEL
CARBALLO

Pero, a partires diso, ninguén ousaba botarlle a man a ningunha das figuras que pola súa propia natureza puidese ser animada. De modo e maneira que, pouco a pouco, foron desaparecendo: montes, árbores, pedras, casiñas, muíños, estrelas, melón... Así, quedaron animais e persoas despoñados da paisaxe e cada un puido comprobar por si o imprescindible que é a paisaxe para coñecer e enmarcar a cada persoa.

De tódolos peitos brotou un suspiro de alivio ó ver que o neno Adrián se decidía a botar man ó Rei Baltasar; pero case se conxelan os suspiros ó oírle dicir con voz diáfana ó Rei negro: —Non tente o demo a poñerme con Herodes, Adrián. Hai entre nós profunda incompatibilidade de caracteres; xa que nós somos os eternos amigos de tódolos nenos, mentres que el é o eterno inimigo de tódolos pequenos. El é o que se abeira detrás das tiranías terroríficas. Nós os que temos que agasallar a nenos mutilados polo terror e alentarmos o amor.

Interveu Melchor: —Mellor sería que ós Magos non nos recolleades. Aínda nos queda moito traballo por facer, debido a que o noso é sementar o mundo de ilusión e as desilusións brotan e medran á presa como mala herba no terreo abonado dunha sociedade competitiva, consumista e agresiva que enxendra desencantos, frustracións e antidepresivos a cotío.

Accederon ós desexos de Melchor, aínda correndo o risco de que este ano non comparecesen os Magos á cita de Begonte por atopárense nalgunha misión de rescate de cadáveres de inmigrantes no Mediterráneo, protexendo militares e civís en Irak, organizando brigadas de voluntarios para limpar novos jalipotes porcallentos en

calquera costa, ou desactivando artefactos asasinados en calquera vía férrea. Por iso, e por outras cousas, é polo que temín que fallasen algunhas figuras principais este ano en Begonte e en tódolos beléns.

As moitas xentes campesiñas dispersas polo belén, por estaren habitadas a estreiteces e a mutilar caprichos de confort, só

pediron que, a poder ser, non os separasen moito dos seus rabaños nin da mula e o boi e cumpríronse os seus desexos, pois tódolos membros do grupo de recollefiguras, por seren chairegos en activo, sabían moito da compañía dos animais, aínda que poucos tivesen animais só de compañía.

Foron quedando para o final os tres personaxes centrais e imprescindibles de todo belén de cristiáns, mentres non se nos prohiba tamén a nós todo signo externo e público de relixiosidade; que en España somos moi dados a reproducir fielmente os erros dos franceses. Velaí outra das razóns dos meus temores.

O mesmísimo Neno-Deus, ou Deus-Neno, aliviou perplexidades ó dicir con infinito sosego:

—Non teñades medo a embalarme tamén a min nunha caixiña con mulido de serrín. Facede o que teñades por costume, que, por máis que algúns se empeñen en ocultarme ou en recluírme en sañcristías, ninguén que me busque quedará sen atoparme.

Foi o mesmo crego de Begonte, don Xesús, quen, por delegación tácita, lle preguntou: —¿E que nos aconsellas que fagamos con María, nosa Señora?

Respondeu o Neniño: —Podedes preguntarllo a ela mesma, que é Nai antes ca Señora. Suxírovos que a tratades como á vosa Naiciña agarimosa.

María envolveu a todos na súa tenra mirada; pero tamén todos puideron observar que polo seu docísimo e radiante rostro esvaraban dúas perlas, dependidas dos seus ollos de azul celeste.

Preguntoulle unha muller: —¿Por que estás triste, María? ¿Apénate que se acaben as Navidades?

—Non, filla, non, —respondeu a Nai e continuou—. O que me dá pena é que pasen as Navidades sen case celebrar o Nadal. Dáme pena que para moitos as Navidades só sexan folclore pasaxeiro, que estas festas se convertan nun elemento

máis para remarcar diferencias sociais, que se afoguen en espumosos cavas prantos de indixentes, que palabras como paz, amor e felicidade se degraden a simples cascas de noz valeiras de condido, que a retirada de xoguetes e adornos navideños dos escaparates dea paso, sen transición, a disfraces de antroido. Quen máis pena me dan son as nais, maltratadas de mil xeitos variados, que nin sequera teñen un presebe para os seus filliños nin a un Xosé bondadoso ó seu carón. Eu, naquela pobre cova, comparada con outras, fun moi afortunada.

María e Xosé cruzáronse dúas tenras miradas que se fundiron nunha soa.

O máis vello dos presentes ousou preguntarlle ó bo Xosé: —¿É certo, señor San Xosé, que ti renunciaches a tódolos praceres da paternidade para quedáreste só cos deberes da paternidade?

Xosé como bo galileo e como bo galego, que xa o é tamén, respondeu preguntando: —Dimo ti que xa es avó, ¿que dá pracer máis duradeiro, enxendrar fillos ou anainalos no colo e axudarlles a medrar?

O mesmo Xosé, home de poucas palabras, por estar afeito a remoer grandes segredos, continuou: —Cae a tardiña sobre a apracible Chaira en calma. Vén a noite, pero sempre habemos de agardar confiados o alborear dun novo amencer.

Completou María humildosiña: —Non só agardalo Xosé, non só agardalo. Entre todos temos que acurtar a noite para adiantar a alborada.

Por entre o lene manto da brétema do solpor albiscábase unha lúa en cuarto crecente, presaxio dun esperanzador ceo estrelado dunha noite de xeadas. E... tamén este ano, ¡gracias a Deus e ó tesón ilusionado dun grupiño de homes e mulleres, volveron a estar tódalas figuras no seu sitio en Begonte!